Duurzaamheidsbeleidsplan 2024-2028

Stichting De Warme Huizen

Vastgesteld: oktober 2024

Geactualiseerd: juni en november 2026

1. Inleiding en aanleiding

Met het uitkomen van het rapport ‘Grenzen aan de groei’ uit 1972 van de Club van Rome is het besef ontstaan dat verduurzaming van onze wereld cruciaal is voor het leefbaar houden van onze planeet en voor alles wat groeit en bloeit. Vervuiling, toename van het CO2-gehalte in de atmosfeer, uitputten van natuurlijke hulpbronnen, groei van de wereldbevolking: het besef ontstond dat als de mensheid op dezelfde voet zou doorgaan, de wereld afstevende op catastrofes.

Hoewel er sinds het uitkomen van het rapport al talrijke initiatieven zijn geweest om op genoemde terreinen tot een oplossing te komen, is er inmiddels een breed gedragen consensus dat urgent veel ingrijpendere en veelomvattendere acties nodig zijn om de negatieve trends te keren.

Ook in zorgorganisaties is op het gebied van duurzaamheid en verduurzaming nog veel winst te behalen. De geldt voor alle activiteiten in de zorg. In Nederland is de zorgsector verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de nationale CO2-voetafdruk. Daarnaast is 4% van het afval en 13% van het grondstoffengebruik (metalen en mineralen) toe te schrijven aan de zorg. Met het leveren van zorg draagt de sector dus bij aan de klimaatcrisis, milieucrisis en een toenemende zorgvraag. Het is deze paradox die de zorg wil doorbreken (ActiZ, 2022).

Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid levert Stichting De Warme Huizen graag haar bijdrage aan een gezondere leefomgeving en de planeet. Bovendien wordt verwacht dat dit binnen afzienbare tijd als randvoorwaarde voor contractering door zorgkantoor, zorgverzekeraars en gemeente(n) gaat gelden. Voldoende aanleiding om het duurzaamheidsbeleid concreet te formuleren en fasegewijs te implementeren, passend bij de ontwikkeling van De Warme Huizen.

De Warme Huizen is zich ervan bewust dat concrete stappen moeten worden gezet om duurzaam handelen van de organisatie doelgericht, planmatig en structureel vorm te geven. De organisatie is al enige jaren bezig om duurzaam handelen impliciet te bevorderen. Dit beleidsplan markeert de bewuste overgang van impliciet naar expliciet en gepland duurzaam handelen. We doen dat zo concreet en effectief mogelijk, nuchter en passend bij onze mogelijkheden. Zo blijven we dat ook tijdens de huidige noodzakelijke versnellingsstap doen. In dit duurzaamheidsbeleidsplan gaan we hier nader op in.

2. Visie, uitgangspunten en doelen duurzaamheidsbeleid op hoofdlijnen

- ***Visie De Warme Huizen vertaald naar duurzaamheid***

De Warme Huizen levert hoofdzakelijk intensieve zorg, waarbij bewoners in gebouwen van De Warme Huizen wonen, zorg en ondersteuning ontvangen en er voor de meeste dagelijkse activiteiten gebruik wordt gemaakt van diverse hulpmiddelen en hulpbronnen. Al die activiteiten zijn van invloed op de omgeving. Die milieu-impact wil De Warme Huizen in de komende jaren verder gaan beperken. De Warme Huizen wil haar zorg aan bewoners zo goed mogelijk blijven bieden waarbij impliciet duurzaam handelen het uitgangspunt is. We moeten voorzien in de behoeften van de bewoners en medewerkers van nu zonder de leefbaarheid van volgende generaties te belemmeren.

- ***Duurzaamheidsbeleid tot nu toe***

Om de volledige bedrijfsvoering binnen De Warme Huizen duurzamer te maken worden al enige jaren impliciete stappen gezet. Project C23 (zie **Bijlage 1**: de nulmeting) heeft geleid tot een adequaat beeld van de huidige stand van zaken met betrekking tot de duurzaamheid van de organisatie en ook tot meer bewustwording van de wijze waarop De Warme Huizen haar organisatie doelgericht, resultaatgericht en structureel kan verduurzamen om daarmee de impact op de leefomgeving te beperken. In de afgelopen jaren zijn door De Warme Huizen de volgende concrete duurzaamheidsmaatregelen genomen:

1. In het bestaande complex zijn alle verduurzamingsmaatregelen genomen die binnen vijf jaar zijn terug te verdienen. Daarmee voldoen we aan de wettelijke eisen. Eind vorig jaar is de nieuwe Erkende Maatregelenlijst energiebesparing (EML-lijst) ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO);
2. Er is een huisvestingsplan gemaakt voor vernieuwing van het bestaande en nieuw te bouwen zorgvastgoed. Dit betekent een aanmerkelijke verduurzamingsslag voor onze gebouwen;
3. Op het gebied van inkoop, afvalbeperking en mobiliteitsbeleid zijn eerste stappen gezet naar een duurzamer handelen.

- ***Uitgangspunten***

De Warme Huizen maakt in de komende jaren een start met duurzaamheidsbeleid en de implementatie daarvan, daarbij gebruikmakend van de aanwezige expertise op dit gebied en keurmerken. Uitgangspunt is het landelijke programma *Green Deal Duurzame Zorg 3.0, Samen werken aan duurzame zorg* van het Milieuplatform Zorg (MPZ). Hierdoor kunnen we gebruikmaken van de sectorbrede kennis over en ervaring met dit thema. Bij implementatie van het duurzaamheidsbeleid benutten we logische momenten, bijvoorbeeld bij verbouwing/nieuwbouw van woonzorglocaties, de inkoop van bedrijfsauto's, het voedingsconcept en de inkoop van energie. Op deze manier blijft De Warme Huizen tegelijkertijd ook voldoen aan de wettelijke eisen die gelden voor een zorgorganisatie als De Warme Huizen. Een eerste verkenning van de wettelijke eisen is opgenomen in **Bijlage 2**.

- ***Doelen***

Algemeen doel voor de komende tien jaar:
De Warme Huizen zet doelbewuste stappen om als zorgorganisatie duurzaam bij te dragen aan beperking van de invloed van het handelen op de natuurlijke leefomgeving. Subdoelen zijn:

Algemeen
Actief duurzaamheidsbeleid formuleren en implementeren. Voldoen aan wettelijke verplichtingen ten aanzien van duurzaamheid en aansluiting zoeken bij gangbare keurmerken/sectorbrede afspraken.

Energie
Op het gebied van energie heeft De Warme Huizen als doel een significante CO2-reductie te bewerkstelligen in lijn met de ambities uit de Green Deal Duurzame Zorg 3.0.

Vastgoed
Verduurzamen van het vastgoed door nieuwbouw van duurzame gebouwen en door in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) en beheer duurzaamheid als belangrijk uitgangspunt te nemen.

Mobiliteit
Stimuleren en investeren in het beperken en verduurzamen van mobiliteit van medewerkers, de organisatie en toeleveranciers. Dit is vastgelegd in het Mobiliteitsplan.

Afval en circulariteit
Het scheiden en verminderen van de hoeveelheid afval in de bedrijfsvoering, inkoop en de nieuwbouwinitiatieven van De Warme Huizen.

- ***Middelen***

Concreet kiest De Warme Huizen ervoor om te werken aan de hand van de komende thema's:

Algemeen
1. **Green Deal Duurzame Zorg 3.0**

Verduurzamen van de zorg kent vanuit de Green Deal vier speerpunten:
   a. CO2-emissies in de zorgsector verminderen;
   b. Circulair werken bevorderen;
   c. Medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terugdringen;
   d. Creëren van een gezondheid bevorderende leefomgeving in en buiten zorginstellingen.

Op deze thema's zet De Warme Huizen concrete acties uit.

2. Routekaart richting het behalen van het bronzen niveau van de **Milieuthermometer Zorg**. Het betreft het nemen van extra maatregelen die zich meestal snel terugverdienen. De routekaart vormt de basis van een praktisch milieuzorgsysteem.

Energie

1. **Nulmeting CO2-reductie** voor een CO2-reductie roadmap;
2. Met de oplevering van de geplande vernieuwing van het vastgoed een **duurzaam energiecontract** afsluiten;
3. Bij de oplevering van de nieuwe locaties **energieteams** instellen die helpen bij het energiebewust gebruiken van het complex.

Vastgoed

1. **Nieuw duurzaam vastgoed realiseren** dat minimaal voldoet aan de wettelijke eisen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit en eisen stellen aan de leefbaarheid, het klimaat en de gezondheid binnen de gebouwen;
2. In het nieuw op te stellen duurzame meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) duurzaamheid, verduurzaming en circulariteit als uitgangspunt meenemen. Dit nieuw op te stellen DMJOP zal voldoen aan geldende normen.

Mobiliteit

1. **Mobiliteitsplan**;
2. **Elektrisch wagenpark van De Warme Huizen.**

Afval en circulariteit

1. Scheiden en verminderen van afvalstromen door een **afvalscheidings- en -preventieplan**;
2. In de **inkoop en schoonmaak** consequent rekening houden met duurzaamheid;
3. **Medicijnrestafval beperken** door afspraken te maken met de apotheek waar De Warme Huizen mee samenwerkt;
4. Een **visie op eten en drinken inclusief duurzaamheid**: aflevermomenten, vleesvervangers, regionale inkoop via Huuskes en inkooporganisatie Lucrum.

3. Actieplan

De Warme Huizen kiest voor een voor de organisatie haalbaar, reëel en uitvoerbaar stappenplan om haar duurzaamheidsdoelen te behalen. Uitgangspunten bij het opstellen en uitvoeren van het duurzaamheidsbeleid zijn:

1. Doelen worden Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden (SMART) gesteld. In de uitwerking wordt, waar mogelijk en haalbaar, onderzocht of per actie in overleg met leveranciers een key performance indicator (KPI) kan worden ontwikkeld;
2. Per thema geformuleerd;
3. Uitvoeringsplan opstellen met actiehouders en planning en fasering in lijn met de ontwikkeling van De Warme Huizen;
4. Monitoring van de voortgang.

Concrete acties/stappen/projecten zijn:

Fase 1: Nulmeting en bewustwording - periode Q1 en Q2 2024 (gerealiseerd):

1. Nulmeting organisatie, zie **Ad 1**. Verder:
   - Geldt voor alle thema's;
   - Project C23. Roadmap CO2-reductie (verplicht voor Green Deal);
   - Ondertekening Green Deal.

Fase 2: Concretisering - periode 2024 - 2026

Speerpunten voor de komende drie jaar zijn:

1. Nulmeting Milieuthermometer Zorg uitvoeren in 2025/2026 door een ter zake kundig bureau.

2. Circulair werken bevorderen: afvalscheiding, circulair bouwen, afvalpreventie.
   Concreet: Speerpunt hierbij voor De Warme Huizen was voor 2024/2025 het verminderen van plastic afval. In 2026 wordt duurzame schoonmaak uitgerold.

3. Medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terugdringen; dit impliceert een specifiek actieplan.
   Concreet: De Warme Huizen ging in afstemming met de betrokken apotheek in 2024 dit traject in; implementatie in 2025.

4. Creëren van gezondheid bevorderende leefomgeving in en buiten zorginstellingen, zowel voor bewoners als medewerkers. Aandachtsgebieden zijn: gezond en lekker eten, meer bewegen, antirookbeleid.

Concreet:
- Ontwikkelen van een praktische visie op eten en drinken: beperken etensafval/-resten in Kapellengaarden in 2024;
- In 2025 is het aanbieden van maaltijden met deels vegetarische ingrediënten doorgevoerd.

5. Mobiliteitsplan: informeren medewerkers over duurzame mobiliteit, bevorderen fietsgebruik medewerkers, elektrificatie van het wagenpark van De Warme Huizen, locaties voorzien van laadpalen voor elektrische auto's.
   Concreet: De Warme Huizen schafte in 2024 een tweedehands elektrische bestelauto aan en een daarbij noodzakelijke laadpaal op eigen terrein.

6. Opstellen van een communicatieplan gericht op verduurzaming van de organisatie is voorzien voor 2026.

Fase 3: (Duurzame) nieuwbouw & werkprocessen - periode vanaf 2027

Speerpunten voor deze periode zijn:
- CO2-emissies verminderen, met name te bewerkstelligen door realisatie van nieuw, eigentijds en duurzaam vastgoed.
  Concreet: na oplevering van de nieuwbouw starten met energieteams en inkoop duurzame energie;
- Opstellen duurzaam DMJOP voor alle (nieuwe) complexen;
- Certificering Milieuthermometer niveau Brons;
- Doorontwikkeling duurzaamheid in diverse organisatieprocessen.

4. Planning en organisatie, kosten en dekking

Algemeen planning en organisatie
Planning en organisatie wordt intern vormgegeven. Er is een periodiek duurzaamheidsoverleg binnen de 'Stuurgroep duurzaamheid', dit is tegelijkertijd een 'Green Team'. Bijeenkomsten vinden met geplande regelmaat plaats. Hier worden acties uitgezet en de voortgang bewaakt. De Stuurgroep bestaat uit de directeur-bestuurder, de leidinggevende facilitair en de adviseur.

Trajecten en actiehouders
In onderstaande tabel 1 is de planning in de drie fasen gepreciseerd en voorzien van actiehouders. De planning wordt waar nodig bijgesteld.

Begroting en externe dekkingsmogelijkheden
In tabel 1 is ook per actie een begroting opgenomen. Dekkingsmogelijkheden zullen nader onderzocht worden. Vooralsnog zijn dit:

1. Door in te kopen via inkooporganisatie Lucrum bespaart De Warme Huizen via Huuskes en binnenkort ook bij Renewi jaarlijks een bedrag dat besteed kan worden aan duurzaamheidstoepassingen. Een en ander in overleg met Lucrum;
2. Via Lucrum wordt er binnenkort een energiefonds geopend. Het Energiefonds Overijssel is een samenwerking aangegaan met Stichting Lucrum. Binnen deze samenwerking voorziet het Energiefonds een financiering van minimaal € 2.000.000 voor een periode van 10 jaar, met een rente van ongeveer 4,25%. De financiering is bedoeld voor verduurzamingsmaatregelen bij diverse zorginstellingen in de regio. De zorginstellingen staan garant voor het deel van de financiering dat zij ontvangen, waarbij maximaal 80% van de kosten gefinancierd kan worden door het fonds. De overige 20% dient door de zorginstellingen zelf te worden ingebracht. Stichting Lucrum fungeert als centraal aanspreekpunt en beheerder van de financiering. Zorginstellingen kunnen via Stichting Lucrum geld opnemen, waarbij Stichting Lucrum de aanvragen bundelt en deze gezamenlijk van het depot intrekt. Trekkingen dienen minimaal €250.000 per keer te bedragen. Voor het Energiefonds Overijssel verloopt alle communicatie en coördinatie via Lucrum. Alleen bij achterstallige betalingen zal het fonds direct contact opnemen met de betreffende zorginstelling. Deze samenwerking zorgt voor een gestroomlijnd proces, waardoor de verduurzamingsprojecten efficiënt gefinancierd en uitgevoerd kunnen worden.

Tabel 1 Planning, actiehouders en begroting

Fase	Jaar start	Jaar einde	Middelen/acties	Algemeen	Energie	Vastgoed	Mobiliteit	Afval en Circulariteit	Begroting (globaal)	Subsidie voorlopig	Actiehouders	Opmerkingen
1	2023	2024	Project C23						€ -	vanuit Lucrum	AL, AM i.s.m. Draaijer	
	2024	2024	Duurzaamheidsbeleidsplan	x					€ 5.000		AL, SK en AM	bijna afgerond
	2024	2024	Nulmeting CO2 reductie t.b.v. CO2-reductie roadmap	x					€ 5.266		AL, SK i.s.m. Exploitatiepartners	conformopdracht
	2024	2024	Afsluiten Green Deal Zorg 3.0	x					€ 500		AL i.s.m. Lucrum	
	2024	2024	Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 2.611	AL	Stand potje Huuskes via Lucrum; Via Renewi wordt ook zo'n potje opgestart
2	2025	2025	Nulmeting Milieuthermometer zorg	x	x	x	x	x	€ 8.470		AL, SK i.s.m. Exploitatiepartners	stelpost na afstemming Emma
	2024	2024	Opstellen afvalpreventieplan					x	€ -		SK	
	2025	2025	Opstellen plan voor verduurzaming inkoop en opstart implementatie					x	€ -		SK	
	2024	2026	Beperken afval: verminderen plastic afval					x	€ -		SK	
	2024	2025	Terugdringen medicijnresten in afvalwater					x	€ -		AL en MJ	
	2024	2024	Visie op gezond eten en drinken: beperken restafval en scheiden van afval		x			x	€ 1.000		SK	
	2025	2027	Bouw nieuwe locaties			x		x	€ -		AL, SK, AM	
	2024	2024	Opstellen Mobiliteitsplan				x		€ 1.500		AL, SK, AM	
	2024	2024	Aanschaf elektrische auto DWH ter vervanging van oude				x		€ 16.000		AL, SK, i.s.m. AM	
	2024	2024	Realisatie oplaadpunten ten behoeve van elektrische auto's		x		x		€ 5.100		SK, AM	
	2025		Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 3.000	AL	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting
3	2026	2027	Afsluiten nieuw duurzaam energiecontract						€ -		AL, SK	
	2027	2027	Instellen energieteams per locatie						PM		AL, SK	
	2026	2027	Oplevering nieuwbouwlocaties		x	x		x	€ -		AL	
	2026	2027	Opstellen nieuwe MJOP's nieuwe locaties DWH			x		x	€ 10.000		AL, AM	
	2028	2029	Certificering bronzen Milieuthermometer	x	x	x	x	x	€ 10.000		AL, SK	stelpost
	2027	2029	Verdere implementatie duurzaam inkoopplan					x	€ 10.000		AL, SK	
	2026	2026	Proceskosten						€ 5.000	€ 3.000	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting	
	2027	2027	Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 3.000	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting	
	2028	2028	Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 3.000	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting	
TOTAAL									€ 97.836	€ 14.611		

In tabel 2 is de begroting samengevat:

Tabel 2 Begroting en subsidie/dekking duurzaamheid per jaar

Begroting per jaar	*Kosten*	*Subsidies/ dekking extern*
2024	€ 39.366	€ 2.611
2025	€ 13.470	€ 3.000
2026	€ 15.000	€ 3.000
2027	€ 15.000	€ 3.000
2028	€ 15.000	€ 3.000
TOTAAL	***€ 97.836***	***€ 14.611***

5. Monitoring voortgang duurzaamheidsbeleidsplan

Jaarlijkse monitoring/evaluatie en bijstelling waar nodig wordt uitgevoerd door de Stuurgroep Duurzaamheidsbeleid aan de hand van de geformuleerde doelen en acties per thema. De Stuurgroep maakt daarvan jaarlijks een verslag inclusief eventueel noodzakelijke bijstellingsmaatregelen dat wordt opgenomen in het geïntegreerd bestuurs- en kwaliteitsverslag.

6. Communicatie

De Stuurgroep Duurzaamheid maakt een communicatieplan Duurzaamheid. Daarbij:

1. is de directeur-bestuurder verantwoordelijk voor de communicatie extern, contacten met de media, zorgkantoor, zorgverzekeraar en dergelijke net als voor de communicatie en afstemming met de Raad van Toezicht, Cliëntenraad en Ondernemings- en zorgraad;

2. is de leidinggevende facilitair verantwoordelijk voor de interne communicatie met medewerkers, vrijwilligers, bewoners en familie. Communicatiemiddelen zijn: nieuwsbrief, mondeling of door middel van mail.

3. adviseert de adviseur de leidinggevende facilitair en directeur-bestuurder. De adviseur bewaakt ook de verantwoording op het gebied van duurzaamheidsvraagstukken naar de overheid.

Bijlage 1 Nulmeting C23 (separaat)

Bijlage 2 Eerste verkenning wettelijke eisen verduurzaming/duurzaamheid

1. Inleiding en aanleiding

Deze bijlage gaat in op de wettelijke eisen die op dit moment van toepassing zijn op het gebied van duurzaamheid en verduurzaming van zorgorganisaties zoals De Warme Huizen. Het betreft een eerste verkenning. Daarbij wordt gefocust op de wettelijke eisen die voor De Warme Huizen van toepassing zijn. Omdat De Warme Huizen een kleine stichting is, is een aantal wettelijke eisen niet van toepassing. Echter, De Warme Huizen heeft een groeistrategie en daarnaast stellen bepaalde stakeholders aanvullende eisen aan de verduurzaming van partnerorganisaties. Om die reden wordt ook een aantal andere wettelijke eisen benoemd en is een aantal relevante ontwikkelingen, keurmerken en nog niet wettelijke verplichtingen beschreven.

2. Wetgeving op het gebied van duurzaamheid algemeen

Verduurzaming en duurzaamheidseisen zijn in diverse wetten vastgelegd en hebben een lange geschiedenis. Het uitkomen van het Rapport van de Club van Rome in 1972 is een belangrijk bewustwordingsmoment geweest. In de decennia daarna is er allerlei relevante wetgeving ontwikkeld op verschillende niveaus: nationaal, Europees en mondiaal. Belangrijke mijlpaal was de ondertekening van het Klimaatakkoord van Parijs in 2015. Dit is een mondiale afspraak tussen 194 landen inclusief de EU.

In 2019 heeft Nederland haar eigen Klimaatakkoord en klimaatwet vastgesteld en in 2021 is in EU-verband de Klimaatwet aangenomen als uitvloeisel van de Europese Green Deal. De kern van de Green Deal is de Europese Klimaatwet (Verordening 2021/1119). Deze legt vast dat Europa vanaf 2050 klimaatneutraal moet zijn. Ook stelt de Klimaatwet een tussentijdse doelstelling van 55% emissiereductie voor 2030 vast en biedt de wet ruimte om een doelstelling voor 2040 nader te bepalen.

Daarnaast hangen verduurzaming, natuurbescherming en milieuwetgeving nauw met elkaar samen. In Nederland is sinds 2024 de Omgevingswet van kracht. Veel wetgeving op genoemde thema's is in deze wet samengekomen. In de uitwerking daarvan en in het licht van de Klimaatwet is duidelijk dat integrale actie nodig is om de gestelde klimaatdoelen voor 2050 te halen. Daarbij wordt op allerlei niveaus toegewerkt naar een meer dwingende en integrale strategie en afspraken die op alle niveaus burgers, bedrijven en overheden tot een veel duurzamer en milieuvriendelijker handelen moet bewegen.

3. Huidige vigerende wettelijke eisen van toepassing op De Warme Huizen:

1. ***Informatieplicht energiebesparing***
   Informatieplicht om de overheid te informeren over de verduurzaming van de organisatie. Belangrijkste verplichting is om alle relevante maatregelen door te voeren met een terugverdientijd van minder dan vijf jaar. De Warme Huizen heeft in november 2023 de noodzakelijke informatie aangeleverd en voldoet aan deze verplichting.

2. ***Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) inclusief BENG wetgeving***
   Deze is van toepassing bij nieuwbouw en grote renovaties van (zorg)vastgoed onder de nieuwe Omgevingswet. Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) als onderdeel van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl, voorheen Bouwbesluit). BENG-eisen richten zich naast energiebesparing ook op de inzet van duurzame energie en het voorkomen van onnodige koelbehoefte. De Bbl-eisen vloeien voort uit de Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) die in 2002 in EU-verband is vastgesteld. Het is de bedoeling dat iedere lidstaat regelgeving maakt op basis van de EPBD. De EPBD wordt ook periodiek geactualiseerd. Inmiddels is EPBD IV van kracht. In de nieuwbouwprojecten die De Warme Huizen heeft geïnitieerd zal deze van toepassing zijn.

3. ***Energielabel van gebouwen in eigendom is verplicht***
   De Warme Huizen heeft dit in 2024 laten bepalen (ook een verplichting voortvloeiend uit de EPBD). Hiermee is aan deze verplichting voldaan.

4. ***Verbod op wegwerpplastic***
   In Nederland zijn wegwerpbekers en -voedselverpakkingen vanaf 2024 niet meer toegestaan. Er wordt ingezet op herbruikbare alternatieven, denk aan bekers die worden ingezameld en afgewassen of borden van palmblad of suikerriet. Er geldt een uitzondering op de regeling voor zorgorganisaties indien het aanbieden van wegwerpbekers en -voedselverpakkingen direct onderdeel uitmaakt van zorg of ondersteuning. De Regeling Kunststofproducten voor eenmalig gebruik komt vanuit een EU-richtlijn. De Regeling maakt onderscheid tussen enerzijds het verstrekken van wegwerkplastics op uitgiftepunten met consumptie ter plaatse (in bijvoorbeeld een kantine, kantoor, restaurant, snackbar of festival) en anderzijds het verstrekken van deze producten op uitgiftepunten met consumptie voor onderweg, afhaal en bezorgen.

   Per 1 juli 2023: Voor consumptie van eten en drinken voor onderweg, afhaal en bezorgen is in de Regeling bepaald dat kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik niet gratis mogen worden verstrekt. Daarbij zijn de volgende niet-bindende richtbedragen opgenomen: € 0,25 voor bekers en € 0,50 voor een maaltijd (deze kan bestaan uit meerdere verpakkingen).

   Per 1 januari 2024: Voor consumptie ter plaatse worden wegwerpbekers en -voedselverpakkingen die kunststof bevatten verboden. Dat geldt dus ook voor de kartonnen

koffiebekers, die een kunststof laagje hebben. Het gebruik van herbruikbare bekers en voedselverpakkingen wordt de norm. Wel kent de Regeling een uitzondering op het verbod, namelijk als de bekers/verpakkingen ter plaatse worden ingezameld en aangeboden voor hoogwaardige recycling. In dat geval moet vanaf 2024 ministens 75% van de wegwerpplastics worden ingezameld voor hoogwaardige recycling. Vanaf 2027 moet zelfs 90% van de wegwerpplastics worden ingezameld voor recycling.

4. Wettelijke eisen voor grotere organisaties en overige relevante wettelijke eisen

1. ***Energy Efficiency Directive plicht (EED-auditplicht)***
   Deze geldt voor organisatie met > 250 Fte of een omzet van > € 50.000.000,- en een balanstotaal van meer dan € 43.000.000,-. Op grond van de Energy Efficiency Directive (EED) moeten grote zorginstellingen sinds 2015 een Energieaudit-rapportage inleveren bij het bevoegd gezag. In de EED-audit moeten de maatregelen met een life cycle-analyse berekend worden en daarover moet worden gerapporteerd. Dit gaat om maatregelen in en aan het gebouw, in het proces en in de mobiliteit. In 2019 was de tweede ronde van de EED en de volgende ronde is uiterlijk vier jaar na het indienen van de vorige rapportage.

2. ***Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)***

   Rapportage en verslaglegging over duurzaamheid in de zorg is voor grote ondernemingen verplicht. De CSRD verplicht hen om in hun bestuursverslag te rapporteren over hun impact op mens en milieu.

   Per 1 januari 2025 geldt de CSRD voor zorgorganisaties. Dit houdt in dat CSRD-plichtige zorgorganisaties in 2026 moeten rapporteren over het boekjaar 2025 met daarin de ecologische, sociale en governance (ESG) impact op mens en milieu. Dit moet zorgen voor meer transparantie en verantwoording op het gebied van duurzaamheid.

   Het Ministerie van Justitie en Veiligheid hanteert voor de invoering een beperkte doelgroep. Dit houdt in dat alleen grote bedrijven CSRD-plichtig zijn. Grote bedrijven zijn bedrijven die aan twee van de volgende drie criteria voldoen:
   - meer dan € 50 miljoen omzet,
   - meer dan € 25 miljoen balanstotaal en/of
   - meer dan 250 medewerkers.

   Alle zorgorganisaties gaan te maken krijgen met de CSRD, niet alleen de CSRD-plichtige zorgorganisaties. Dit komt omdat de CSRD een directe en indirecte werking heeft.

   - Directe werking CSRD: de beperkte doelgroep (grote bv's) is CSRD-plichtig en heeft te maken met de directe werking van de CSRD. Deze organisaties rapporteren in hun bestuursverslag over de ESG-onderwerpen en doen een ketenverantwoording. De duurzaamheidsrapportage in het bestuursverslag dient gecontroleerd te worden door een externe accountant.

- Indirecte werking CSRD: alle zorgorganisaties kunnen vanuit CSRD-plichtige organisaties (zoals banken, verzekeraars en leveranciers) vragen ontvangen hoe de organisatie met ESG-onderwerpen omgaat. De verwachting is dat het aanleveren van bepaalde informatie voor de ketenverantwoording uiteindelijk als voorwaarde wordt opgenomen in de contractafspraken met deze instanties.

Voor De Warme Huizen is dit dus indirect ook van belang. In ActiZ-verband wordt gewerkt aan formats om zorgorganisaties te helpen bij het rapporteren over ESG-onderwerpen. MPZ heeft daar een draaiboek voor ontwikkeld.

3. *Wetgeving werkgebonden mobiliteit*
Sinds 1 januari 2024 is het voor werkgevers met meer dan honderd werknemers verplicht om gegevens aan te leveren over woon-werkverkeer en alle zakelijke ritten waarvoor de werknemer een financiële vergoeding ontvangt of waarvoor aan de werknemer een vervoermiddel ter beschikking is gesteld. Dit is een uitwerking van het Klimaatakkoord.

De zorgorganisatie kan zelf bepalen welke maatregelen worden getroffen om mobiliteit te verduurzamen. Er zijn al diverse voorbeelden van zorgorganisaties die de CO2-uitstoot van vervoer verminderen.

Hoewel De Warme Huizen niet aan deze verplichting hoeft te voldoen heeft de organisatie ervoor gekozen om wel een mobiliteitsplan op te stellen.

4. *Energielabel C-verplichting voor kantoorpanden*
Sinds 1 januari 2023 geldt er een energielabel C-verplichting voor gebouwen met uitstuitend een kantoorfunctie. Voldoet het kantoorgebouw niet aan deze eisen? Dan heeft een organisatie na 1 januari 2023 twaalf weken de tijd om een planning aan te leveren waarin beschreven wordt binnen welke termijn zal worden voldaan aan de verplichting. Daarna volgen eventuele sancties zoals een dwangsom.

Vooralsnog geldt deze verplichting niet voor De Warme Huizen.

5. ***Laadpalen***
Bij bestaande bouw geldt voor niet-woongebouwen met meer dan twintig parkeerplaatsen: vanaf 1 jan 2025: minimaal één laadpunt en vanaf 1 jan 2027: minimaal één laadpunt per tien parkeerplaatsen of leidingdoorvoeren voor minimaal 50%. Dit is voor de huidige gebouwen van De Warme Huizen niet van toepassing. Wel voor de nieuwbouw in Diepenheim straks. Locatie Huize Herfstzon heeft twee laadpalen.

6. ***EPBD-keuring voor verwarming en koeling***
Dit is een technische keuring voor gebouwgebonden installaties bij een opgesteld vermogen >70kW en gericht op het energetisch verbeteren van installaties.

7. ***Scope van de keuringen***

Scope 1

Een SCIOS Scope 1-keuring is wettelijk verplicht in Nederland voor atmosferische stookinstallaties (verwarmingsketels en luchtverhitters) met een nominaal vermogen van meer dan 100 kW. Deze keuring, uitgevoerd door een gecertificeerde inspecteur, controleert op veiligheid, rendement en milieueisen, vergelijkbaar met de keuringsplicht in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). **Deze scope is voor De Warme Huizen van toepassing.**

Scope 2

Een SCIOS Scope 2-keuring is wettelijk verplicht voor warmwaterketels en luchtverhitters met ventilatorbranders boven een bepaald vermogen, essentieel voor veiligheid en energiebesparing. Deze inspecties gelden onder het Bbl en het Besluit activiteiten leefomgeving (voorheen Activiteitenbesluit) voor gebouwverwarming en procesverwarming. **Deze scope is voor De Warme Huizen niet van toepassing.**

Scope 14

De SCIOS Scope 14-keuring is sinds 10 maart 2022 verplicht voor verwarmingssystemen (gas, olie, vast, warmtepompen) met een nominaal vermogen van meer dan 70 kW. Deze vierjaarlijkse energiekeuring, voortvloeiend uit de EPBD III-richtlijn, beoordeelt de efficiëntie van het gehele systeem (opwekker, distributie, afgifte) en moet uiterlijk 10 maart 2024 zijn uitgevoerd. **Deze scope is voor De Warme Huizen van toepassing.**

8. ***GACS***

Vanaf 1 januari 2026 is een Gebouwautomatiserings- en controlesysteem (GACS) verplicht voor niet-residentiële gebouwen (utiliteitsbouw) met verwarmings- of airco-installaties met een nominaal vermogen van 290 kW of meer. Deze verplichting, voortvloeiend uit de EPBD-richtlijn, beoogt energiebesparing door slimme monitoring en aansturing. Vanaf 2030 wordt de grens verlaagd naar 70 kW. **Deze scope is voor De Warme Huizen niet van toepassing.**

5. Relevante ontwikkelingen keurmerken en (nog) geen wettelijk verplichtingen

1. ***Green Deal Duurzame Zorg 3.0***

Een afspraak die je als organisatie kunt maken om op duurzaamheidsthema's concrete stappen te zetten en doelen te behalen. Dit vanuit de doelstellingen zoals geformuleerd in het Klimaatakkoord van Parijs en de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Daarin zijn afspraken gemaakt over verduurzaming van Nederland. Het tussentijdse streefdoel in 2030 is een CO2-reductie van 55% ten opzichte van het peiljaar 1990. Het einddoel is 100% CO2-reductie (klimaatneutraal) in 2050. Speerpunten zijn:

a. Gezondheidsbevordering patiënten, cliënten en medewerkers;
b. Vergroten bewustwording en kennis over impact zorg op ons klimaat en andersom;
c. CO2-uitstoot terugbrengen met 55% in 2030 en klimaatneutraal in 2050;
d. Primair grondstofgebruik 50% verminderen in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050;
e. Verminderen milieu-impact door medicatie(gebruik).

De Warme Huizen heeft zich in 2025 aangesloten bij de Green Deal Duurzame Zorg 3.0.

2. ***Routekaart duurzaam vastgoed***

In het Klimaatakkoord staat dat alle maatschappelijke organisaties moeten kunnen laten zien hoe ze werken aan de verduurzaming van het vastgoed aan de hand van een eigen 'routekaart duurzaamheid'. De handreiking van ActiZ, VGN, GGZ Nederland en MPZ helpt zorgorganisaties hierbij. Onderdeel van de handreiking is een tool om de effecten van duurzaamheidsbeleid inzichtelijk te maken. Deze tool laat de verwachte CO2-reductie, de kosten en de besparingen zien. Voor kleinere organisaties (<10 gebouwen) is er een aantrekkelijk aanbod vanuit de provincies voor het begeleiden en stimuleren van verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.

Het opstellen van de routekaart voor duurzaam vastgoed is nog geen wettelijke verplichting. Wel kan deze CO2-routekaart gebruikt worden voor het voldoen aan de EED-auditplicht en de Informatieplicht. Deze zijn in het kader van het afsluiten van de Green Deal wel een eis.

De Warme Huizen heeft in 2024 een CO2-routekaart opgesteld in samenwerking met Exploitatiepartners.

3. ***Milieuthermometer zorg***

De Milieuthermometer is een keurmerk waarmee het duurzaam handelen van zorgorganisaties wordt beoordeeld en vertaald in een bronzen, zilveren of gouden totaalscore voor de organisatie.

De Warme Huizen is voornemens om in 2026 op te gaan voor het keurmerk.

4. ***Eisen van (zorg)contracterende partijen zoals zorgverzekeraars, gemeenten en zorgkantoren***

Zorgverzekeraars en zorgkantoren ondersteunen en stimuleren zorgaanbieders via het inkoopbeleid om aan de slag te gaan met verduurzaming. Ook verwachten bijna alle zorgkantoren per 1 januari 2024 van zorgorganisaties met meer dan 250 medewerkers een bestuurlijk vastgestelde routekaart. De verwachting is dat zorgaanbieders vanaf 2025 ook daadwerkelijk moeten verantwoorden over de voortgang op het thema duurzaamheid.

De Warme Huizen heeft een eigen koers uitgezet waarin een eigen duurzaamheidsbeleidsplan is vastgesteld dat als basis dient om te voldoen aan de eisen van

contractpartners. De Warme Huizen zal voortdurend monitoren in hoeverre zij aan de eisen van deze contractpartners kan (blijven) voldoen.